

Lausunto Yara Suomi Oy:n kipsin läjityshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kunnanhallitus 17.08.2026 § 126
364/11.01.00/2026

Valmistelija

kaavoitusarkkitehti Timo Nenonen, puh. 044 7401410

Lausuntopyyntö

Lupa- ja valvontavirasto 2.6.2026

Yara Suomi Oy, Kipsin vaihtoehtoiset läjitysalueet, Siilinjärvi
ympäristövaikutusten arviointiohjelma.
Ramboll Finland Oy, 29.5.2026

Linkki YVA-aineistoon ympäristöhallinnon verkkopalveluun

<http://www.ymparisto.fi/YARA-siilinjärven-kipsin-lajitys-YVA>

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä:

YVA-lain ja -asetuksen mukaan arviointimenettely käynnistyy arviointiohjelman laatimisella. Ohjelma on hankkeesta vastaavan (Yara Suomi Oy, Siilinjärven toimipaikka) laadittama suunnitelma siitä, miten ja millä laajuudella vireillä olevan hankkeen ympäristövaikutuksia arvioidaan. Arviointiohjelma pidetään nähtävillä ja siitä pyydetään lausunnot. Palautteen pohjalta yhteysviranomainen (Lupa- ja valvontavirasto) antaa lausunnon arviointiohjelman riittävydestä.

Tämän jälkeen työ jatkuu vaihtoehtojen vaikutusten arvioinnilla ja vertailulla niiden eri ominaisuuksien ja vaikutusten suhteen. Tulokset kuvataan arviointiselostuksessa. Myös arviointiselostus pidetään nähtävillä ja lausuntokierroksella. Arviointimenettely päättyy, kun yhteysviranomainen arvioi YVA-selostuksen asianmukaisuuden ja muodostaa perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Laadittaessa ja käsiteltäessä hankkeen edellyttämiä lupahakemuksia arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ovat keskeistä lähtökohta-aineistoa.

Hanke

Hankkeessa tarkastellaan Yaran Siilinjärven tehtailla syntyvän kipsin vaihtoehtoisia läjitysalueita vuoteen 2060 saakka. Tarkastelussa on kolme mahdollista uutta läjitysalueita.

Hankealue kattaa suunniteltujen uusien vaihtoehtoisten kipsin läjitysalueiden lisäksi tehtaiden alueen sekä nykyisen kipsin läjitysalueen. Hankealueen pinta-ala on noin 492 ha. Kipsin vaihtoehtoiset uudet läjitysalueet sijoittuvat nykyisen pasutealueen ja Laukansalon alueille. Lisäksi tarkastellaan nykyisen kipsin läjitysalueen korottamista. Suunnitellut toiminnot, mukaan lukien tarvittavat vesien johtamisjärjestelmät, hihnakuljetin sekä tiestö ja muu infra, sijoittuvat pääosin Yaran omistamille kiinteistöille.

Arvioitavat vaihtoehdot

Arviointimenettelyssä arvioitavat vaihtoehdot ovat:

- **Nollavaihtoehto VE0:** Uusia kipsin läjitysalueita ei toteuteta, vaan toimintaa jatketaan nykyisten ympäristölupien puitteissa, ja kipsiä läjitetään nykyiselle alueelle lounaislaajennus mukaan lukien. Tämänhetkisen arvion mukaan kipsin läjitys alueelle on mahdollista nykyisillä ja käsittelyssä olevilla ympäristöluvilla noin vuoteen 2035

asti. Läjitysalueen kokonaispinta-ala on noin 107 ha, enimmäiskorkeus +190 m ja läjitystilavuus noin 52 milj. m³.

- **Vaihtoehto VE1a:** Kipsiä läjitetään nykyiselle pasutealueelle ja sen läheisyyteen. Suunniteltu kipsin läjitysalue on laajempi kuin nykyinen pasutteen läjitysalue, ja sijoittuu osittain myös rakentamattomaan maastoon pasutteen läjitysalueen ja kemiantehtaiden väliselle alueelle, pasutealueen altainen alueelle sekä pasutealueen ja kantatien 75 väliselle alueelle ja sen nykyisen linjauksen pohjoispuolelle. Läjitysalueen kokonaispinta-ala on alustavan arvion mukaan noin 70 ha, enimmäiskorkeus +240 m ja läjitystilavuus noin 30 milj. m³. Vaihtoehdon VE1a mukaisen uuden läjitysalueen käyttöönotto mahdollistaa kipsin läjittämisen noin vuoteen 2060 asti. Uuden kipsin läjitysalueen yhteyteen rakennetaan uusi tasaus-/kiertovesiallas, jonka pinta-ala on noin 3,5 ha. Uusi kiertovesiallas sijoittuu tehtaiden läheisyyteen.
- **Vaihtoehto VE1b:** Kipsiä läjitetään pasutealueelle ja sen lisäksi nykyistä kipsin läjitysalueetta korotetaan läjittämällä sen päälle. Suunniteltu kipsin läjitysalue on laajempi kuin nykyinen pasutteen läjitysalue, ja sijoittuu osittain myös rakentamattomaan maastoon pasutteen läjitysalueen ja kemiantehtaiden väliselle alueelle sekä pasutealueen altainen alueelle. Pasutealueelle sijoittuvan kipsin läjityksen pinta-ala on noin 60 ha, enimmäiskorkeus +230 m ja läjitystilavuus noin 20 milj. m³. Nykyisen kipsin läjityksen korotuksen alueen pinta-ala on noin 37 ha, läjitystilavuus noin 10 milj. m³ ja läjityksen enimmäiskorkeus korottamisen jälkeen +230 m. Vaihtoehdon VE1b mukaisen uuden läjitysalueen käyttöönotto ja nykyisen läjityksen korottaminen mahdollistaa kipsin läjittämisen noin vuoteen 2060 asti. Uuden kipsin läjitysalueen yhteyteen rakennetaan uusi tasaus-/kiertovesiallas, jonka pinta-ala on noin 3,5 ha. Uusi kiertovesiallas sijoittuu tehtaiden läheisyyteen.
- **Vaihtoehto VE2:** Uusi kipsin läjitysalue sijoittuu Laukansalon alueelle kemiantehtaiden välittömään läheisyyteen niiden eteläpuolelle. Alueella sijaitseva Laukanlampi jää läjitysalueen alle. Läjitysalueen kokonaispinta-ala on noin 70 ha, enimmäiskorkeus +220 m ja läjitystilavuus noin 30 Mm³. Vaihtoehdon VE2 mukaisen uuden läjitysalueen käyttöönotto mahdollistaa kipsin läjittämisen noin vuoteen 2060 asti. Uuden kipsin läjitysalueen yhteyteen rakennetaan uusi tasaus-/kiertovesiallas, jonka pinta-ala on noin 3,5 ha. Uusi kiertovesiallas sijoittuu tehtaiden läheisyyteen.

Kipsin YVA-menettelyn kanssa samanaikaisesti on kunnassa vireillä yleiskaavatyö, jossa tutkitaan Yaran kaivos- ja tehdastoimintojen jatkumisen mahdollisuuksia 2060-luvulle. Nykyisen kipsin läjitysalueen laajentamiseen on Yara hakenut aikaisempaan YVA:iin perustuvaa ympäristölupaa, jonka tavoitteena on mahdollistaa kipsin läjityskapasiteetti n. vuoteen 2035.

Arvioitavat vaikutukset ja arviointimenetelmät

Hankkeen arvioitavat ympäristövaikutukset ja niiden arviointimenetelmät esitetään YVA-ohjelmassa. Arvioinnin aikana tarkasteltavat vaihtoehdot ja käytettävät menetelmät voivat tarkentua selvitysten edetessä.

Ympäristövaikutuksia arvioidaan vertaamalla hankevaihtoehtojen vaikutuksia nykytilanteeseen sekä niin sanottuun nollavaihtoehtoon, jossa uusia läjitysalueita ei toteuteta. Hankkeessa tarkastellaan muun muassa vaikutuksia alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, maisemaan, kulttuuriympäristöön, liikenteeseen, meluun, ilmanlaatuun, pinta- ja pohjavesiin, maa- ja kallioperään sekä luonnonvaroihin. Lisäksi arvioidaan vaikutuksia kasvillisuuteen, eläimistöön, luonnon monimuotoisuuteen ja

mahdollisiin suojelukohteisiin. Arvioinnissa tarkastellaan myös hankkeen vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttömahdollisuuksiin sekä vesienhallintaan liittyviä vaikutuksia. Erityistä huomiota kiinnitetään kipsin läjitysalueisiin, uusiin tasaus- ja kiertovesialtaisiin sekä niihin liittyviin vesien johtamisjärjestelmiin, liikennejärjestelyihin ja muuhun infrastruktuuriin. Lisäksi arvioidaan hankkeen ympäristöriskejä, poikkeus- ja onnettomuustilanteita sekä yhteisvaikutuksia Yaran Siilinjärven tehdas- ja kaivosalueen muiden toimintojen sekä lähialueen hankkeiden kanssa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Arviointiohjelma on asetettu nähtäville 2.6.2026. Osallisilla on ollut mahdollisuus esittää arviointiohjelmaa koskevia mielipiteitä ja lausuntoja yhteysviranomaiselle 31.7.2026 saakka. Hanketta ja ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa koskeva yleisötilaisuus järjestettiin 11.6.2026 Ahmon koululla. Lausuntoja on pyydetty useilta tahoilta, mm. myös Siilinjärven kunnan ympäristöterveys- ja viranomaislautakunnalta.

Liiteaineisto

- Lausuntopyyntö

Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi:

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon:

Yaran tehtaiden toiminnan jatkaminen vuoden 2035 jälkeen edellyttää uuden kipsin läjitysalueen avaamista. Esitettyihin vaihtoehtoihin päätymistä on esitetty arviointiohjelmassa niukasti. Kunnanhallitus pitää valitettavana, ettei YVA-menettelyn vaihtoehtoissa tutkita kauempana vesistöistä ja asutuksesta olevaa läjitysvaihtoehtoa. Kunnanhallituksen näkemyksen mukaan tutkittaviin vaihtoehtoihin kohdistuu merkittäviä rajoitteita tai riskejä, jonka vuoksi kauemmas tehtaasta sijoittuvan vaihtoehdon tutkiminen olisi ollut perusteltua.

Kunnanhallitus pitää YVA-ohjelmassa tunnistettuja todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia pääosin perusteltuina. Ohjelman mukaan hankkeen vaikutukset erityisesti asukkaiden elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön, maisemaan, pintavesiin, liito-oravaan sekä vaihtoehdossa VE2 kasvillisuuteen, luontotyypeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja lepakoihin arvioidaan merkittävimiksi. Kunnanhallituksen näkemyksen mukaan tärkeää on arvioida ja vertailla vaihtoehtojen vaikutuksia myös ekologisten yhteyksiin ja maankäyttöön sekä tarkastella yhteisvaikutukset Yaran muiden toimintojen ja kaivoksen laajennushankkeen kanssa. Kunnanhallitus pitää tärkeänä, että YVA-selostuksessa arvioidaan vaihtoehtojen vaikutukset pitkällä aikavälillä läjitysalueiden sulkemisvaihe ja jälkihoito mukaan lukien. Erityisesti vesistövaikutuksissa ja vesienhallinnassa tulee tarkastella myös poikkeus- ja häiriötilanteet sekä yhteisvaikutukset Yaran muiden toimintojen kanssa.

Kunnanhallitus pitää erittäin tärkeänä YVA-menettelyn yhteensovittamista meneillään olevan Yaran yleiskaavan laadinnan kanssa. YVA-ohjelman mukaan maankäyttövaikutusten arvioinnissa huomioidaan maakuntakaava sekä voimassa ja vireillä olevat yleis- ja asemakaavat. Lisäksi ohjelmassa todetaan, että laadittavat luontoselvitykset palvelevat myös Yaran toimipaikan kaavoitusmenettelyä. Kunnanhallitus katsoo, että YVA-menettelyssä laadittavat selvitykset tulee tuottaa niin, että niitä voidaan hyödyntää suoraan Yaran yleiskaavan laadinnassa ja vaikutusten

arvioinnissa. Tämä koskee erityisesti maankäyttövaikutusten arviointia, maisemaselvityksiä, luontoselvityksiä, virkistyskäyttöä koskevia tarkasteluja sekä asukkaiden elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten kokonaisarviointia ja suoja-alueita. Vaihtoehtojen vaikutuksia erityisesti alle 500 m etäisyydelle sijoittuviin asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin tulee tarkastella suunniteltua tarkemmin.

YVA-selostuksessa tulee arvioida hankevaihtoehtojen yhteensopivuutta laadittavana olevan Yaran yleiskaavan tavoitteiden kanssa sekä tarkastella, millaisia reunaehdot eri vaihtoehdot voivat tuoda Yaran toiminnalle sekä Yaran ympäristön tulevalle maankäytölle ja yhdyskuntarakenteelle. Erityisen tärkeää on arvioida vaihtoehtojen yhteisvaikutuksia Yaran muiden toimintojen kanssa läheiseen asutukseen sekä yhdyskuntarakenteen ja liikenneverkon pitkän aikavälin kehittämismahdollisuuksiin. Esimerkiksi meluselvityksellä tulee tarkastella vaihtoehtojen Yaran samanaikaisten toimintojen kokonaisvaikutuksia lähialueen elinympäristöön.

Kunnanhallitus katsoo, että YVA-selostuksessa tulee arvioida nykyisten ja uusien kipsin hyötykäyttömahdollisuuksien vaikutus läjitettävän kipsin määrään ja uuden läjitysalueen mitoitusarpeeseen. Vaikka ohjelmassa todetaan hyötykäytön lisäämiseen tähtäävän kehitystyön olevan käynnissä, ei ohjelmassa esitetä arviota hyötykäytön mahdollisesta kasvusta eikä sen vaikutuksesta läjitystilavuuden tarpeeseen. Kunnanhallituksen näkemyksen mukaan hyötykäyttöpotentiaalin ja siihen liittyvien epävarmuustekijöiden tarkastelu on keskeinen osa vaihtoehtojen arviointia ja kiertotalouden edistämistä.

Kunnanhallituksella ei ole muuta lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Kaavoitusarkkitehti Timo Nenonen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.

Tauko ajalla klo 14.30-14.37.

Keskustelun aikana Ulla Santti teki muutetun päätösehdotuksen, joka on kokonaisuudessaan luettavissa pykälän liitteenä (punaisella lisäykset). Katariina Syväys kannatti Ulla Santin tekemää ehdotusta.

Puheenjohtajan esityksestä päätettiin suorittaa asiassa kättennostoäänestys siten, että ne, jotka kannattavat kunnanjohtajan alkuperäistä päätösehdotusta äänestävät JAA. Ne, jotka kannattavat Ulla Santin tekemää kannatettua muutosehdotusta, äänestävät EI.

Suoritettua äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä ja 3 EI-ääntä.

Puheenjohtaja totesi äänestyksen tulokseksi tulleen 6-3.

Äänestystulosraportti on pöytäkirjan liitteenä.

Kunnanhallitus päätti siten hyväksyä kunnanjohtajan alkuperäisen päätösehdotuksen.

Ulla Santti ja Katariina Syväys ilmoittivat jättävänsä asiasta eriävän mielipiteen. Kirjalliset perustelut eriävälle mielipiteelle ovat pöytäkirjan liitteenä.